

Előfizetési ár:

Égész évre . . . 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Minden a nap szellemi részére vonatkozó közlemény, továbbá előfizetések, hirdetések, fel-szólamlások ide inté-zendők.

SZERKESZTŐSÉG
Uri-utca 133. szám.

SZENTÉS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI IPAR és GAZDÁSZATI HETILAP.

Megjelen minden szombaton.

Hirdetési árak:

3 hasájos petsorsórt egyszeri hirdetésnél 20 kr., kétszerinél 15 kr., háromszorinál 10 kr. számítatik.

„NYILTÉR”
minden sor 15 kr.

Bélyegdíj minden egyes beiktatásnál 30 kr.

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el.

A választás után.

Megtörtént tehát a megyei képviselők választása. S bizony ha az eredményt komolyan áttekin-tjük, árnyéktalan öröme egyáltalában nem lehet okunk.

Legelőször is az tűnik fel, hogy a szavazati joggal bíró polgárok közül, aránylag csak igen kevesen gyakorolták szép jogukat, a mi kétségtelenül igen szomorú jelenség, s nem csak nagy fokú érdektelenséget árul el a közügyek iránt, hanem ilyen fémán egyszerűen szó sem lehet a nép akarat teljes érvényesítéséről. Hogyan is, — midőn a tulajdon nagy rész vissza vonul s csak egy kisebb mozgékony csoport dönti el az eredményt?

Pedig nem lehet mondani, hogy ugyancsak ne lett volna a szavazattal bíró közönség minden lép-ten-nyomon figyelmeztetve, ösztönözve, hogy jogát gyakorolja, mert bezzeg voltak nem kevesen, a kik folyvást szaladgáltak város szerte, hirdetvén az ígét, mely buzgalomnak legtöbb esetben nem egyéb volt a főfő rugója, mint az, hogy saját becses szemé-lyük be választassék. Vagy talán épen az e nemű buzgóság volt az mely sokakat megundorított s visszatartott a szavazástól?

Nem lehetetlen. Hanem azért nem szabad vol-na ennyire visszahúzódnai, kilehetne azokat a fut-kározó embereket kortes céduláikkal egyetemben utasítani, s szavazni kinek — kinek a maga leg-jobb meggyőződése szerint.

Ha egyik-másik ember nem restelli maga-magát ajánlgatni, — a független és maga eszén járó sza-vazó polgár se restelje az ilyeneket elutasítani s belátása szerint választani arra alkalmasnak ítélt polgártársai közül.

Ha magát a megválasztottak névsorát vesszük elő: láthatjuk, hogy az nagyrészt valóban oda illő, kiváló polgárok tiszteletreméltó neveikből áll ugyan, de bizony olyanokat is látunk ott, a kiről méltán teheti fel bárki azon kérdést: uram Isten, hát ez ugyan hogy került ide, miféle érdemek vagy képességek azok, melyek ezt, midőn annyi jeles polgárból volna válogatni — ide, erre a szép polcra emelték!

Látunk biz ott olyanokat, a kiktől a legala-posabb utánjárás mellett sem birunk egyebet ki-tudni, mint azt, hogy valamikor születtek és az óta élnek, de valami képességnek, vagy a közügyek terén szerzett érdemnek, még csak nyomát sem fe-dezhetjük fel bennük. Hanem hát azért még is kép-viselők lettek, a nélkül hogy a legparányibb re-mény mutatkoznék, hogy díszes helyükön valaha egyebet is képesek legyenek csak egy hajszályit is tenni, legfeljebb hogy tisztujtáskor — vok-solnak.

Ezt tenni is fogják hűségesen, az bizonyos, hanem hát a megyei képviselőségnek nem az az egyetlen feladata hogy voksoljon, hanem hogy sza-vával, tettével, képességével az oda vonatkozó, sok-szor életbe vágó kérdésekben munkálkodjék. Igen de hogy várhassunk attól valamit, a ki ugyan egész élete folyamán semmi legkisebb jelét sem adta annak, hogy egy-egy árva voksoláson kívül egyébre is képes legyen.

S azért nem lehet a jelen választás eredmé-nyével teljesen megelégedettnek lenni, mert bizony ilyen emberek is jutottak be. És ha az ilyenekre szavazottaktól megkérdeznék, hogy ugyan mely ér-deménél fogva szavaztatok rá? — hát bizony maguk sem tudnának mit felelni, legfeljebb talán csak azt,

hogy: a neve oda volt nyomtatva a cédulára, és hogy nagyon ajánlotta magát!

Pedig már csak a szemérem iránti tekintet-ből is, — mentől jobban kommandálgatja valaki maga-magát, annál jobban — nem kellene megvá-lasztani.

Sietünk itt megjegyezni, — ne hogy valaki félre magyarázhassa szavainkat — hogy képvise-lőnek méltán való embernek nem csak épen a tu-dományos képzettséggel és szónoklati tehetséggel bírókat ítéljük, hanem azok közül is sokat, kik életpályájuknál fogva bár magasabb képzettséggel nem bírhatnak, de vannak gyakorlati ismereteik, szép ítélő képességük s lelkes buzgóságuk a közü-gyek iránt. Mig viszont az ugynevezeteni szokott intelligens osztály tagjai közül is bizony van olyan nem egy, a ki soha teljes életében olyat nem tett a mi a képviselőségi díszes állás elnyerésére joga-síthatná, s egyedüli érdeme az, hogy addig izgett-mozgott, míg be választatta magát.

Az is sajnálatos körülmény e választásnál, hogy arra sem volt gond, miszerint legalább a leg-főbb érdekeink is legyenek a megyei képviselő tes-tületben egy-egy szak férfival képviselve. Így pél-dául legfőbb életérdektünk a mező gazdaság és az ipar.

Mindenik nagyon megérdemelné, hogy a nagy számu képviselő testületben legalább egy-egy elmé-letileg képzett szakember képviselje.

Mert bizony a földmivelés és ipar adja a ke-nyeret; minden másnak ez az alapkőve, s ha va-lahol, ugy megyénkben kellene ezekre sok gondot fordítani, s előmozdításukra mindent megtenni.

S még is a lefolyt választásoknál ugyan volt-e ez irányban legkisebb figyelem is kifejtve?

„Szentés és Vidéke” tárcája.

A harangozó leánya.

ELBESZÉLÉS.

(Folytatás.)

Ezek után mehetnek, kedves barátaim s remélik, hogy egykor jobb napok is fognak bekövetkezni! A jó isten nem fog mindég haragudni s nem sokára kegyel-messége napvilágát fogja ránk bocsátani.

Reinhold és Henrik eltávoztak; előbbi sokkal nyu-godtabb hangulattal, az ifjú azonban nem egészen meg-elégedve, mivel a mérsékelt s okos tanácsnok nézetét a maga heves lelkének hangulatával nem tudta össze-egyeztetni.

VI. AZ ELJEGYZÉS.

A székesegyházi harangozó lakása ünnepélyesen föl volt díszítve; megérkezett Mari eljegyzési napja. Az öreg Burkhard elkísérte fiát a toronyba s jól érezte magát Mari és atyja körében, midőn az utóbbi, ki a fiatalok vig hangulatába sehogy sem tudta magát bele-találni, de öröm napjukat sem akarta háborgatni, végre nem tudta magát tovább visszatartani s elmondta szive baját, mondván: „Fiam, még nem szabad az eljegyzés-ünnepélyt megünnölni!”

„Miért nem?” kérdezők mindnyájan csodálkozza.

„Monclar tábornok parancsa folytán.”

„Hogy lehet az?” kiáltá kedvetlenül Burkhard, talán még a családi szentély viszonyaiba is akar avat-kozni?”

„Ki tilthatja meg neki?” viszonzá az öreg ember.

„A hatalmas urak mindent tehetnek. De halljátok, hogy

történt az egész, a miről még leányomnak sem szóltam semmit: ma korán reggel egy ember jött hozzám a tá-bornoktól, ki ura nevében tudatta velem, miszerint hal-lotta, hogy ma ide fent leányom eljegyzési ünnepélye fog végbemenni. Ez a dolog annyira tetszik neki, hogy ő is részt akar venni ezen ünnepélyben. Azonkívül ő neki hazája szokása szerint mint legközelebbi szomszéd-nak ezen ünnepély tanújának kell lenni. Előbb azonban néhány szót bizalmasan akar velem váltani.”

„Hát ön mit üzent neki?” kérdező az öreg Burkhard.
„Azt, amit kétség kívül ön is üzent volna. Azt üzentem neki, hogy látogatása által csak megtisztelve érezzük magunkat s az eljegyzést csak megérkezésekor fogjuk ünnepelni.”

„Nagyon jól cselekedett! De mit jelentsen ez? Nem hiszem, hogy csupa udvariasságból vagy kíváncsi-ságból tenné. Mit szól hozzá Mari?”

„Rám nézve is meglepő ez a hír,” válaszolá a leány rendithetlen nyugodtsággal, „de azért nem ijedek meg. Hadd jöjjön s ha gonoszszágon törí a fejét, még mindig van időnk mentő eszközökről gondoskodni ha szemünk előtt lesz a veszély. Azért nyugodtan várom megjelenését.”

„Én nem várok jót tőle!” mondá a fiatal ta-nácsnok.

„Én meg rosztat nem várok!” volt a bátor leány válasza. Isten őrködik fölöttünk s vezérli sorsunkat. Azért reméllünk és bizzunk.”

A társalgást félbe kellett szakítani, mert már hallatszott a tábornok lépése. A vendégek Marival a kis mellék szobába mentek, mely a harang állványhoz vezetett s a harangozó egyedül maradt.

A szegény öreg egész testén remegett, midőn a szűk szobában a rettegett tábornokkal szemben egyedül állott. Oly furcsán érezte magát, hogy egész bátorsága

oda volt s gyöngye ereje is hanyatlani kezdett. A tábor-nok ki sokat hányatott életében már nem egy félénk embert remegni látott, ezen jelenetben semmi különöset vagy feltűnőt nem látott. Megen-edte a harangozónak, hogy leüljön s ő is vele szemközt ült le.

„Ne féljen semmit szándékom nem rossz!” így kez-dé a társalgást a tábornok. „Mi szomszédok vagyunk s mint ilyeneknek békeességben kell élnünk.”

„Tábornok ur nagyon kegyes,” viszonzá a ha-rangozó.

„Soh'se bókoljon nekem! Térjünk a dologra! Ön ma leányát elakarja jegyeztetni, ugy-e?”

„Úgy van tábornok ur!”

„Kivel?”

„A fiatal Burchard tanácsnokkal, ki annyira lee-reszkedő, hogy egy szegény harangozó leányát nőül akarja venni.”

„Azt hallottam, hogy ön leánya igen szép.”

„Az én Marim igen derék, becsületes leány.”

„Én jobb férfit tudnék számára.”

„Nem hiszem tábornok ur!”

„Csak lassan, öreg! Az én huroklovagom Erdmann okos ember, kitűnő sakjátzó és —”

„Erdmann?” hebegé az öreg harangozó s a tábor-nok lábaihoz borult. Kezeit összekulcsolta, mintha imád-kozni akart volna, s beesett szeméből könnyek hullottak.
„Irgalom, uram! Erdmann gonosz ember s már eddig is sok bűt okozott nekem. Irgalom, nagylelkű uram! Nem lehet beleegyeznem és gyermekem sem akar róla semmit sem hallani.”

„Ki törődik egy leány szeszélyével! A gyermekek ugy sem tudják, mi szolgál javukra. Erdman az én ked-vencem s én megígertem neki, hogy esküvője napján kapitányúvá nevezem ki.”

(Folytatása következik.)

Pedig lám épen vannak is nevezett szakokban kitünő férfaink, kik bizony másutt nem is ilyen kevés elismerésben részesülnek.

Értjük a gazdaságra nézve Koller Gábort, az iparra nézve Balázsovits Norbertet.

Koller Gábor nem csak messze vidék egyik legkiválóbb szakembere, de bír kiható pozitív erővel, melyet még a tapasztalt közönyösség sem bír megtompítani; tevékeny, nagyon buzgó, lelkes, munkás férfiú, kit — hiszen sokan ismerhetik, jobban is nálunk — semmi féle fáradság sem riaszt vissza, ha e téren a közjónak szolgálatot tehet. Szóval olyan ember, a kinek szóban forgó helyről hiányoznia nem volna szabad.

Balázsovitsról mindenki tudja, mit köszönhet neki a helyi ipar; — ismeretes, hogy majd nem emberi erőt haladó munkát végzett, s bámulatos sikert ért el lankadatlan buzgósággal e téren, a legönzetlenebb indoktól vezéreltetve, szerényen esendesen, még csak hálára vagy dicséretre sem tartva számot. S folytatta e nehéz munkát évek óta, folytatja jelenleg is.

De azért ugyan beválasztott-e e két buzgó munkás polgár?

Bizony a nagy többségnek még tán eszébe se jutottak.

Hiába! ők csak dolgoznak, a köz jó érdekében, de szavazatok után nem háznak.

Ha nem dolgoznának hanem inkább háználának, ugy bizonyára hamarabb részesülének a polgári „elismerés”-ben.

Már most a meglett dolgokon változtatni nem lehet, hanem előttünk áll még a jövő, s merjük remélni, hogy a szavazó polgárok majdan másképen fognak eljárni s szavazati jogukat érvényesíteni; hagyják futkározni a szavazatokért rimánkodó embereket, s mielőtt szavazatukat adnák valakire, elebb szigorúan számot vetnek magukkal, ha valjon ugyan mit is tett már az az illető a közügy érdekében, és a jövőben is mi várható tőle?

Igy lesz aztán olyan képviselő testület, a mely nagyszerű hivatásának tökéletesen meg fog felelhetni.

VILÁGFOLYÁSA.

Rég tudva van, hogy a muszka nem hagyja egykönnyen bordában a vasznát. Be is bizonyította ezt ismét.

Legközelebb Bulgáriában, mely egyenesen a muszkának köszönhető felszabadulását, olyan furcsa állapotok történtek, mit senki sem várt volna. Nevezetesen, a fejedelem megúván anyakára küldött muszka főtiszteteket, egyszerűen hozza kergette azokat, rendkívüli bosszú ágára a muszka kormánynak, mely azonban haragját édes mosoly alá rejtve, ismét csak oda vitte a dolgot, hogy megint szent lesz a béke, pedig az ellentétes érdekű hatalmak már ugyancsak örültek, hogy ime a muszka kikopott Bulgáriából. De biz az ugy látszik újra megvetette ott a lábát.

Még jobban kimutatta a foga fehéret a velünk szomszéd Szerbiában.

Régóta fáj már a muszkának, hogy Szerbia kormánya egészen elfordult tőle és most mivelünk él barátságos viszonyban. Ezt nem tűrhette, s a lakosság egy részét, a velük egyhuron pendülővel fellázította, ugy hogy Szerbia némely részében most valóságos forradalom van.

Voltak már véres csaták is a katonaság és a lázadók közt. Igy pl. Csesztobrodica előtt szétrebbentették a lázadók megfélemlítésükre kiküldött katonaságot. Másnap véres harc volt ugyanazon a helyen a katonák és a felkelők között. Alexinác környékén szévagdaltak a táviró drótokat s e miatt nem jöttek hírek az újabb összeütközésekről.

Nagyon komoly dolgok biz ezek ránk nézve is, mert abból láthatjuk, hogy nem valami sokat érne nekünk háboru esetén Szerbia szövetsége, mert hisz ott a muszka könnyű szerrel ellen fordalmat támaszthat.

A kínai háboru mindjobban kitöréssel fenyeget.

Mind a francia mind a kínai nagyon készül s egyik sem akar tágítani.

Hongkongból jeletik, hogy Courbet admirál, a 7000 főből álló segélycsapat megérkezése után, mely az ő rendelkezésére fog állani, Bacnint megtámadja. Az idő most kedvező, az utak gyorsan

felszikkadnak és nemsokára lehet már ágyukat is szállítani. A fekete zászlósok döntő útközetre készülnek.

Török- és Görögország egy idő óta jobb viszonyban élnek. Erre mutat többek közt, hogy a Török követ visszatért Athénbe és több konzult neveztek ki oly helyekre, a hol eddig konzuli székhely nem volt. A két állam közeledését leginkább a Balkán félszigeten folyó pánszlávviszítikus üzelmek okozták és kilátás van reá, hogy a vitás kérdések is nemsokára el fognak intézteni.

A f. hó 7-én megtartott megyei képviselő választás eredménye.

(A nevek után álló számok azt jelentik, hogy hány szavazatot nyert az illető.)

I-ső tized.

Kristó Nagy István 111.
Sima Ferenc 99.
Balogh János 96.
Dósa Béla 93.
Ónodi Lajos 78.
Hoffer Antal 58.

Számos szavazatot kaptak ezenkívül: Csató Zsigmond, Döme József, Balázsovits Norbert, Sós Ferenc.

II-ik tized.

K. Szabó Bálint 54.
Pólya Ferenc 53.
Kálmán István 39.
Kálmán Mihály 41.
Döme József 40.
Kristó Nagy István 40.

Sima Ferenc épen anyai szavazatot kapván mint Kálmán István, köztük sorshúzás döntött.

III-ik tized.

Balogh János 94.
Aradi Kálmán 87.
Várady Lajos 74.
Farkas Gedeon 68.
Hódi János 61.
Szánthó Lajos 78.

Számosabb szavazatot kaptak még: Veres Lakos József, Aradi Gábor, Tancik József.

IV-ik tized.

Udvardi Sándor 69.
Jószai András 47.
Temesváry Antal 75.
Kis Mihály 53.
Szabó Ignác 53.

Sok szavazatot kapott még Öze Ferenc; a többi szavazatok e tizedben nagyon megoszlottak.

Balogh János és Kristó Nagy István 2 kerületben is megválasztatva, 2 kerületben pótválasztásnak lesz helye.

FELHÍVÁS

a n. é. közönséghez

A midőn a szentesi dal-és zeneegylet alulírott választmánya a n. é. közönséget értesíteni látorkodik, hogy ez évben még két dal-és zeneestély fog rendeztetni az egyleti tagok részére, ugyanez alkalommal a legutóbb tartott választmányi ülés határozatából kifolyólag felhívást intéz a n. é. közönséghez azon kéressel, hogy a dal-és zene iránt érdeklődők, kik eddig nem tartoztak az egylet pártoló tagjai közé, november és december hónapokra egy o. é. frt. lefizetése mellett az egylet pártoló tagjai közé belépni s az egyletet nemcsak törekvésében ez által tényleg is támogatni sziveskedjenek, mely díj lefizetése mellett az illető új tagok az egylet által megrendezett két estélyen minden további kötelezettség nélkül vehetnek részt. Magától érthető, hogy az egylet további működése s előhaladása a n. é. közönség támogatásától függ s ezen támogatása annál nagyobb szükség mutatkozik jelenleg, midőn egyletünk a városunkban nemsokára bevonuló megyei intelligencia magasabb igényeinek is megfelelni és mint városunk s megyénk közművelődésének egyik fontos tényezője szerepelni óhajt.

Pártoló tagokul jelentkezhetni Bányai József alelnök, Szücs János egyleti pénztárosok, Joó Károly karmester és Szépe Károly kereskedő uraknál, valamint a kaszinóban.

Szentes, 1883 nov. 1.

Egyleti választmány.

Szentesi hírek és közlemények.

— **A felállítandó** 57 utcai lámpa világítására és gondozására megtartott az árlejtsés, s a vállalatot 1300 frtért ífj. Temesváry Antal nyerté el. Ezen árért a lámpák metáláni törése vagy romlása is vállalkozót terheli.

— **Herman Ottó** országgyűlési képviselő és hírneves tudós, mult szombaton Szentesen volt. Ő most egy halászati munkán dolgozik s ehez gyűjt adatokat, különösen a nép nyelvén élő halászati kifejezéseket és szavakat. Polgármester ural kiment a Körösre, hol különösen az öreg Szücs halásztól igen sok eredeti dolgot hallott, ugy hogy saját kijelentése szerint ennyi becses anyagot sehol sem gyűjtött mint itt. Másnap elutazott a tudós hogy tanulmányi útját Magyarország folyam vidékein tovább folytassa.

— **Joó Károly** jeles zeneszerzőnk, sok igen szép dalt szerzett már, melyek némelyike országszerte átment a nép közé is, de a legtöbb épen csak a legszűkebb körben ismeretes. Pedig valódi gyöngyök vannak közte. A szerző most műveit kiválógtatva, 2 füzetben kiadja, melyek karácsonyra meg is jelennek. Az egyik füzet címe „Tiszaparttól” lesz, s Törs Kálmánnak és nevének lesz ajánlva, a másik füzet mely „Kurcpartit dalok” cím alatt fog megjelenni Horváth Gyuláné ur hölgynek lesz ajánlva. Előfizetési ár 2 frt. leund. Bizton reméljük, hogy lelkes, zene szerető közönségünk, anyagilag pártolni fogja e derék s városunkra is fényt hozó vállalatot.

— **A figyelmesebb szemlélődők** panaszkodnak, hogy a megye ház ablakain levő üvegezés szerfelett selejtes anyaggal eszközöltetett, az üvegek gyengék, hólyagosak s a mellett könnyen szivárványosodnak. És valóban nézve meg bárki a homlokzaton levő üvegtáblákat, olyan zöld és veres színt játszanak azok máris, mintha legalább is vagy 100 esztendeje hallgatnák a tekintetes bizottsági tagok szónoklatait. Hát még később mi lesz az ilyen üvegből? Nagyon jó lenne alaposan összehasonlítani a vállalkozó által benyújtott üveg mintákat a tényleg felhasználtakkal, ha valjon egyeznek-e, vagy pedig rosszabb anyag használtatott fel, mint a miyet az építető bizottság annak idejében elfogadott.

— **Luther Márton** születésének (szül. 1483 nov. 10) négy százados ünepét a helybeli evangélikus gyülekezet is meg fogja ülni, s ez alkalomból alkalmi egyházi beszéd tartatik.

— **Csakugyan** haza hozták a város gyámolt fiát a kis Baranyit Bécshől. Csinos arcu, ügyesnek látszó szöke kis fiu. Magyarul persze egy szót sem tud, sőt az itteni életet is nem igen szereti. Volt is vele eleinte elég baj, mert folyvást sirt, és visszakivánkozott Bécsbe. — A kis árvát Sréter Ferenc ur fogadta magához.

— **Eszéki Emma** nálunk jól ismert színésznővel, ki most a Bogyó társulatával Besztercebányán van, nevezett helyen az a kellemetlenség történt, hogy honn nem léte alkalmával valami gazok betörték lakására, és ott mindenféle butorát összetörték és szétszakgattak. Sem az okot, sem a tetteseket még csak nem is sejtik.

— **Szegény Cherriernek**, a ki inuen Uj Pestre költözött, ott sem szolgált a szerencse, ugyhogy mint a hivatalos lap írja, a napokban mindenét elárverezték.

— **Figyelmeztetés.** Alulírott bizottság figyelmezteti a n. é. közönséget, hogy azok, kik a szentesi iparos ifjak képző és segélyző egylete által f. hó 17-én rendezendő táncvigalomra meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, Pile Edmund egyleti gondnokhoz fordulni sziveskedjenek. A rendező bizottság.

— A **nyáron** hire volt, hogy a tanyák közt valami csavargó gonosztevő, egy kanász gyereket a kukorica közzé bevonszolván, azt ott ruháitól megfosztotta. A bejelentés is megtörtént s a csendőrség napokig kereste, kutatta a gonosztevőt, de bizony sehol sem volt található. Végre most kisült az egész dolog, a mennyiben a napokban a kukorica közt rákadtak a gyerek ruháira egy csomóban hiány nélkül. A gyerek erre aztán kivallotta, hogy őt bizony senki sem fosztotta meg hanem maga rejtette el a ruháit, azért, mert az őrizetere bizott disznó a tilosba mevéen kért tett. Hogy tehát a büntetéstől meneküljön, elrejtette ruháit s azt hazudta hogy mialatt a csavargó behuzta a kukoricába az alatt ment a disznó kárba. Igy aztán a büntetést csakugyan elkerülte egész mostanig, midőn végre kitűnően a turpisság, gazdium kamatostól kiadta a járulékát.

— **Vasárnap** ugyancsak mutatkozott az idei karcos hatása uton-uffelen. Ötével-hatával dülöngőzött a sok részeg ember az utcán, ugy hogy még a járás sem igen volt tőlük biztos: nem fordítják e az embert az árokba. Mert különös elöszeregettel épen a főutcán ügyeltek Bakhus eme tántorgó hivei. Még egy vén ember is ott acsarkodta végig torka szakadtából: „Csicsóné galambom, de rád illik a csókom” pedig már foga is csak itt-ott volt a jámbornak, s mi több, egy a derekáról lógó madzagnál fogva, hűséges élete párja ráncigálta nagy nehezen hazafele, gondolván hogy hiszen majd lesz ott-hon „Csicsóné” csak gyere haza vén gonosz! A piacon és főtcán pedig, ugy estefele, nem kevesebb mint 4 holt részeg ember feküdt szertesztét, mindenféle éktelen pozitúrában, megbotránkozgatva a járó-kelő tisztességes közönséget. Nem ártana ha a rendőrség egy kissé több gondot fordítana az ilyen iszások fráterekre, s a garázdáját — legalább mig egy kicsit józanodik — atyai pártfogása alá venné!

— **A multkor** a „Bihar” című lap után irtuk, hogy Zsadány községben anyai bor termett az idén, hogy li-terjét 2 krajcárjával vesztegetik. — Olvasta ezt egyik helybeli vendéglősünk R. ur, és tüstént a következő telegrammot eresztette meg: Községi bírónak Zsadány. Mennyi idei bor kapható a községben, és hogy hectoliterje? Válasz fizetve. R. vendéglős. — A válasz nem is

Folytatás a mellékleten.

I. Általános panasz.

Számtalanszor hallható e panasz: „rosszul vagyok, nincs étvágyam, mit csináljak!“ Be kell venni néhány szemet a Brandt féle svájci labdacskóból s az emésztési zavaroknak azonnal vége lesz. Egy doboz ára a gyógyszerárakban 70 kr.

később f. évi November hó 30-ik napjáig annál inkább jelentsék be, mivel a későbbi bejelentések az 1884-ik évi föld adó kirovánál figyelembe vehetők nem lesznek, — továbbá értesítettnek a háztulajdonosok, hogy a házbér jövedelem bevallása ugyanazon hivatalnál f. évi november hó 1-en kezdetét veszi, miért is felhivatnak a háztulajdonosok, hogy ezen házi bér jövedelem bevallása végett azon a napon a melyre megidézve lesznek megjelenni el nem mulasszák. — E jelentések és bevalások elmulasztása az 1868 évi XXI-ik t. cz. 90 91 §§-jai értelmében bírsággal rovatik meg.

Kelt Szentesen 1883. október hó 26-án

Juhász János
bírtok nyílttó.

Hirdetmény.

Felhivatik a birtokos közönség, miszerint azok a kik adás, vétel, csere, örökösödés, átruházás, elkülönítés vagy közárverésen birtokot szereztek, s a kik még azt ez eddig be nem jelentették hogy ezen birtok változásait ide vonatkozó okmányaikkal a birtok nyilván tartói hivatalnál leg-

ban mint a Niebelungok közt; ismerősek lesznek ott a remek balladák hősei: Rozgonyiné, Zách Klára, az egri leány, Mátyás anyja, Both bajnok özvegye, Bárcz Benó Kunigunda, Török Bálint, Szondi dalos apródjai s megannyi főrelmetszett magyar alak, a megszólalásig híven s epazért kedves mind a világnak, mert eredeti, mert másutt ilyet hasztalan keresne. — Arany egymaga fölér két népköltészettel. Míg a népköltésnek ha balladája van, eposza nincs: Arany teremtetett époszokat és teremtetett balladákat, melyek egysorban állanak a népköltés legválogatottabb gyöngyeivel. A világ irodalom még egy nagy problema megoldását köszöni Aranynak. Toldi Szerelmében megmutatta, hogy a tragikái hős a rázúdult konvulziók sulya alatt nem omlik össze és nem semmisül meg, hanem kiheveri sebeit. Ezt ily sikerrel még senki nem csinálta meg, itten Arany mindenki fölött áll.

Végig gondolva mindezt, vajjon midőn e sir fölött megállunk, a lús, fájdalommal minden özöne da cára is mondhatjuk-e igazán, hogy Arany János nincs többé? Ki meri mondani, hogy a megsemmisülés bizony törvénye rá is vonatkozik? Ki merné eltagadni az örvendetes valóságot, hogy Arany János nem hagyott el, itt maradt közöttünk, sőt él: munkál, hat. Testi szemünkkel nem látjuk csak, de pillantson kiki önbelsejébe s mondja: nem találja e ott, a legbensőbb szentélyben, hol e szépek, jónak, igaznak forrása rejlik, nem találja-e ott Aranyt, a mint magasztos eszméket sugall, nemes érzéseket gerjeszt?

Mert hiszen elszerette őt az ég — melynek tőnj szentre volt szüksége — elszerette mindom — oly jó volt, oly nagy volt; de azért nem csak teste maradt nekünk; balga hit volt pillanatig is azt vélni, hogy e kisded sir minden magában foglal: itt maradt szelleme, mely betölti széles e hazát, be az egész világot. Lelke feloszolva százezrek és milliók lelkébe költözött; jutott mindenkinek s jut az egész világnak, mint a terjedő tűzből. Olyan mint egy új lélekvándorlás, pedig nem ábránd, nem mese, nem hitogondolatjáték, sem üres kép let: ez a legrealisabb igazság. A természet világában nem vesztet el semmi, az erő meg marad erőnek, legfőbb módosul. Ez e őt megtartás törvénye érvényesül a szellemi világban is: az egyszer megindult erő nem áll meg soha, egyre mozog, munkál, hat örökké.

Es én az örökké valóság gondolatától meghatva állok itt, benyomása alatt azon felemelő közvetlenségnek, hogy ime: mi tanúi vagyunk annak, hogyan s hol kezdődik az örök dicsőség, az olyan mint a Homér vagy a Danteé. Keblem sajátos érzés remegteti meg, látom, hogy e sirnál jövő évezredek küszöbénél állunk. Mi meghatunk, kik halottat siratjuk, elhaltoknak unokáink, őket megint mások, az idők forgása egymásután hajítja a nemzedékeket, mint kormánylapát a hullámot, a természet kiszerve és eltámad ezerszer meg újra ezerszer, de őt mind e változás érintetlenül hagyja, ő meglesz, életben lesz, mint az eszme, melyet képvisel.

Óh halhatatlan szelleme a dicsőnek! fogadd a mit emlékednek nyújthatunk, fogadd szívesen hódolatunkat, és fogadd e hervatag koszorút, melylyel a mi mulandóságunk a te örökké valóságodnak áldozik!

A P R Ó S Á G.

Vizsgán. Tanár: „Mi a család?“ — Tanuló: Ha ön engem a vizsgán megbuktat... az család.“ — Tanár: Hogy hogy? — Tanuló: „Mert a büntető törvények értelmében az követi el a család büntetést, ki valakinek tudatlanságát megkárosításra használja fel.“

Salamoni örökhagyó. Egy amerikai öreg ültetvényes végrendeletét mondta toiba. „Nőmnek 500 dollarnyi érpénzt hagyok. Megírta ezt?“ — „Igen, mondá a közjegyző, de neje még fiatal és újra férjhez mehetne. Mi történnék ez esetben?“ — „Helyes. Irja, hogy férjhez menése esetén 1000 dollar érpénzt kap.“ — „Hogyan, meg egyszer anyit?“ — „Igen, mert a ki őt elveszi, becsületesen megérdemli azt a pénzt. Elég baja lesz vele.“

Amerikai reklám. Egy newyorki szappanfőző, a Hudson partján sok mértföldnyire minden sziklára ezt a főíratot alkalmaztatta: „Használjátok Schmit híres szappant.“ Egy Jones nevű vetélytársa úgy akart rajta túlteni, hogy ezen felírások alá folytatólag ezt írta: „Ha nem juthattok Jones még híresebb szappanához.“

Orvosi bizonyítvány. Egy bécsi orvos közelebb a következő bizonyítványt állította ki: „A fejen ejtett sérülés tulajdonképen súlyos, minthogy azonban sebesült szorgalmasan rakott hidegvizes borogatásokat fejére, csakis könnyű sérülésnek minősíthetem.“

Takarékosság. A németországi Wittenben négy vándorlegény akként gazdálkodta meg a Ruhr folyón való átkelésnél a hidpénzt, hogy ketten hátukra kapták társaikat és úgy cipelték át a hidon.

Kétes. Egy fiatal ember beadta írásbeli folyamodványát P. T. ministerhez s néhány nap mulva személyesen is megjelent az audiencián és élőszóval is megkérte a minisztert, hogy segéd fogalmazóvá nevezze ki. „Nézze csak barátom — mondá a minister a folyamodványra mutatva — mi a hiba ebben a szóban: „képesítve?“ ... A folyamodó elpirult és dadogva felelé: „A két ss...“ „Lássá barátom, az ön kineveztetése is — kétes.“

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZÍVOS BÉLA.

H I R D E T M É N Y.

Az 1864-ik évben született ifjak a jövő évben hadköteles korba lépven, a véderől szóló törvényhez kiadott utasítás 14-ik §-a értelmében egyeznek **összerása ez évi november hó 1-ső napján kezdetét veszi**, s ezen hóban be is végződik; miért is felhivatnak mindazon szülők, gyámok, rokonok, gazdák- és munkaadók, hogy az 1864 ik évben akár Szentesen, vagy vidéken született és itt vagy vidéken tartózkodó gyermekeiket, gyámoltjaikat, rokonaikat vagy eseléd és segédjeiket, Szentes város főjegyzői hivatalánál összeírás végett **ez évi november hó 1-ső napjától 25-ig** bejelenteni szigorú kötelességüknek ismerjék, mert a jelentést elmulasztók a törvény szigorával fognak sújtatni.

Ugyanevak kötelesek összeírás végett jelentkezni az **1862 és 1863-ik évben született és II. III-ik korosztályba lépő hadkötelesek is**, miért ugyanevak is a jelentkezésnek **november hó 1-től 25-ig** megtételére ezennel oly kijelentéssel hivatnak fel, hogy a jelentés elmulasztása szigorú büntetést hoz maga után.

Szentes, 1883. október hóban.

ÓNODI LAJOS

főjegyző, Szentes város katonai ügy vezetője.

SCHLEIER ISTVÁN

vas-, fűszer- és festék kereskedő (Kispiactér I. tized 113 szám.) ajánlja **kellőleg felszerelt raktárát minden nemű vas-, fűszer- és festék árukban a lehető legjutányosabb árak és pontos jó kiszolgáltatás mellett különösen ez idényre alkalmas és alább felsorolt árúkat.**

Gömbölyű (oszlop) kályhák fa és szénfűtésre. Szegletes kályhák fa és szénfűtésre. Szegletes (Kastel Frústüek) kályhák. Szabályozható (Régulir) szén és Coaks kályhák. Lábon álló öntött takarékos tüzhelyek sütő és sütő nélkül lábon álló plé takarékos tüzhelyek sütő és vízmelegítővel vagy a nélkül lábon álló asztal forma tüzhelyek sütő vagy sütő nélkül, lábon álló gömbölyű tüzhelyek tea és kávé főzésre, plé kályhák gömbölyű vagy szegletes alakban, falba rakó takarékos tüzhely lemezek keretek, sütők, ajtók, csövek, továbbá kitűnő zomáczu Teschen-féle öntött és kék fehér zomáczu (Hardt et Comp) féle plé edényeket.

Azonfelül elfogadok megrendeléseket minden oly szakmába vágó árukra melyeket üzletben nem tartok ugyan; de azokat a lehető legrövidebb idő alatt és a legolcsóbban igyekszem beszerezni, így pl. Tizedes, kosaras, horgos és serpenyős mérlegeket, mindennemű gazdasági gépeket, szerszámokat és különösen **VARRÓ GÉPEKET** bámulatos 35—40 frt. olcsó árakon jöttállás mellett.



KRONDORFI

Savanyu-Kút

STEFANIA

Koronaherczegnő
forrás.

Trieszt 1882
arany érem.

Szénsavdus természetes égv. asztali viz, hathatósan bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.

Kutvállalat

KHAL és TÁRSA

Krondorfban (Carlsbad mellett.)

FŐRAKTÁR

SZENTESEN: Gunst Lipót úrnál.

ÉRTESÍTÉS.

A t. c. helybeli és vidéki közönségnek van szerencsém tudomására hozni, miszerint az ezelőtt Schweiger test. és TÓTH JÓZSEF tulajdonát képezte „első szentesi (nagy) gőzmalom“

Tóth József

KECSKEMÉTI LAKOS BIRTOKÁBA MENVÉN ÁT,

ez alkalomból az említett malom teljesen ujja szerveztetett, — kitűnő hengerekkel, — szitával. — új és HIDEGEN ŐRLŐ KÖVEKKEL, valamint koptatóval és a legjobbnak bizonyult kukorica morzsolóval láttatott el, s egyszóval oly karba helyeztetett, hogy a n. é. őrlető közönség minden féle irányú igényeinek a legmagasabb mértékben eleget tehetek.

Hogy a pontos és tiszta kezelésről a t. c. őrlők meggyőződhessenek, — kívánatra — az őrleményeket vissza mérem és esetleg hiány esetén azt pótolom. Az üzletben kitűnő minőségű kása, vámbúza, árpa, tengeri, köles, vagy kész dara folyton a legjutányosabb árban kapható.

S végre értesitem a t. c. közönséget, hogy szállító [csúvár] kocsijaimat, mindenféle félrevezettetések és tévedések kikerülése céljából „TÓTH JÓZSEF GŐZMALMA“ felirattal láttam el.

tisztelettel:

TÓTH ÁRPÁD

mint a Tóth József gőzmalma üzletvezetője.

késelt sokáig s az ilyen formán hangzott; R vendéglősnek. Szentés. Lehet hogy ezélett 1000 évvel művelhetek Zsadányban szélét, de jelenleg egész határban egy tőke sínes. — Községi bíró. — Igy megjártuk a „Bihar“ rai. Most pedig megint azt újságolja nevezett lap, hogy 6 náluk 50 forint száza a káposztának. A mi ha szüntén olyan igaz mint a zsadányi bősziüret, akkor ugyan csak nagy ocsóság uralkodhatik ott káposzta dolgában.

— A **szentési** polgári iparos és gazdasági kör ipari szakosztálya f. hó 8-án tartott értekezletén fontos határozatokat hozott a helybeli iparos osztály érdekében, a midőn egy új segélyegylet alakítását elhatározta 20 krajeáros heti befizetésekkel. Az ez ügyben kidolgozott javaslatot az értekezlet oly nagy fetszéssel fogadta, hogy a jelen volt körtagok azonnal 72 darab részvényt írtak alá s határozatba ment, hogy egy felhívas által mind a nagy közönség általában, mind az iparos osztály különösen az ipartársulati elnökök útján felszólítandók az aláírásra. Egyszersmind bizottság lett kiküldve alapszabályok kidolgozására a szolnoki hasonló intézet mintájára s a kellő számu rész ények aláírása esetében az alapszabályok megerősítés végett fognak betérjesztetni, ugy hogy az új segélyegylet — ha egyéb gatló akadályok nem merülnek fel — már jövő évi január hóban kezdené meg működését. Az értekezlet második határozata az 1885 évi budapesti országos kiállításra vonatkozik. E tekintetben a szakosztály egy közös értekezletre szándékozik felkérni az összes helybeli iparosokat, hogy ezen ügyben egyöntetű eljárást kövessenek.

— **Köszönet nyllvánítás.** T. Hajdu János kovács iparosnak Szentesen. Miután az ön által feltalált és készített kettős eke, a célnak minden tekintetben annyira megfelelt hogy az semmi kívánni valót hátra nem hágy, sött minden eddig általunk ismertet felül halad, fogadja ön jeles készítményéért e helyen is elismerés sünetet és köszönetünket. — Pásztor József, Cakó Imre.

— **Üzeti értesítés.** A buza árak szilárdsága mellett a hét folytán elég jó volt a kínálat, mindenetre figyelembe vétetik a termelők által is azon körülmény, hogy a tél bekövetkeztében nálunk a szállítás lehetetlensége miatt az üzletben némi pangás szokott beállani, elkelhetett körülbelül e hét folytán mintegy 2000 mm. buza, minő-

séghez képest 8 f. 40—80 kr-ig helyel helyel igen finom 9 frtért. Árpa és új kukorica csövesen mint morzsolva elég bőven volt a piacon mely csakis helyi fogyasztásra vétetett. Árpa köble 5 f. 40 kr. Új-kukorica köble 4 frt 60 kr. Zab, köles nem volt. — Kővér disznó meglehetősen volt a piacon, de mivel hogy az eladók igen magas áron tartották, vevők a felsőpiaci rossz árak miatt nem vehették — igen kevés lett eladva. A sovány és kővér ludakból lehet nagy forgalmat látni, dicsérésére házi asszonyainknak ezen házi üzlet ág évéről évre nagyobb lendületet nyer, mely ősztól tavaszig 150,000 200,000 darab forgalmat képez. A sovány lud ára jelenleg páronként 2frt. 60 kr. 3 fr. 20 kr, kővér lud 450 550 — Káposzta a héten nagy mennyiségben körülbelül 3—400. kocsiával hozva a piacra 100 fejenként ára 2 fr. 50 kr. 6 forintig.

— **Kivonat Szentés város híresztelő könyvéből:** Balog Antal I t. 424 sz. háza eladó. — Dezső Pálnak az alsó réten két boglya szalma, gyilkiny és fűteni való kivés gazza van eladó. — Korsós Sándornak nagy hegyi 4 hold szőleje egészen vagy részletenkint is eladó. esetleg haszonbérbe kiadó. — Musa Mihályné II t. 555 sz. ai. lakosnak saját termésű jó minőségű bora, tűzfája és venyigéje van eladó. — Özv. Farkas Antalné születtett. Bese Judit I t. 742 sz. háza eladó. — Molnár Mária IV t. 90 sz. ai. lakosnak egy első oszt. nagyonyomási földje, a harangozó tanya szomszédságában és a hétház alatt egy II. oszt. földje eladó. — Balog Sándor I t. 349 sz. ai. lakosnak saját termésű bora van literes üvegenkint lepecsételve eladó. — Lovas Bálint III t. 461 sz. ai. lakosnak gyékénye és oszlopoknak való ákácfaja van eladó.

V E G Y E S.

— Vetlin községének 219 hold terjedelmű erdejét, melyet a hivatalos beclés 1324 frt 44 kr értékűnek nyllvánított, 143 frt 75 kr. tartozás fejében nyilvános árverésen 60 krajeárért adták el.

— **Katasztrófák a tengeren.** Ez év december havában 122 vitorlás hajó járt szerencsétlenül Ezek között van 8 német, 9 amerikai, 46 angol, 1 braziliai, 2 dán, 1 spanyol, 22 francia, 1 görög, 2 németalföldi, 6 olasz, 16 norvég, 3 portugál, 3 orosz, 2 svéd és 7 olyan

hajó, melyről semmi féle hír nem érkezett. Ugyanabban a hónapban tönkrement tizenhét gőzös is és pedig 2 német, 10 angol, és egy-egy belga, spanyol, francia, német-alföldi és norvég.

— **Küzdelem egy medvével.** Perekinskóból, Gácsországnak egyik ruthén falujából mult hó 25-ről a kővetkezőket írják: Egy órányira a falutól egy parasztbirtok van, erősen épült házzal és istállóval. Az említett estén három szalás parasztlégény egy pásztorfiuval együtt a szarvasmarhát s a juhokat elzárták az istállóba és egy két száz lépésnyi távolságban lévő burgonya földre mentek, hogy azt a vadkanok betörése elől megóvják. Éjjel tájban az ökrök iszonyu bögését hallották; az istállóhoz sietvén, annak ajtaját feltörve találták, benn pedig egy medvét láttak, mely az állatokra tört. A két fűtykösökkel felfegyverkezett légény az istállóba nyomult hogy a medvét kikergesse. A medve elhagyta prédáját a közelében álló legényt talpával megragadta s három harapással koponyáját összezúzta. Erre a második legényt földre terítette, szétmarcangolta mellét, felső karját és combját s szitta a vérét. A szerencsétlennek még volt anyyi lélekjelenléte, hogy a harmadik társának oda kiáltott; „Kedves Pál! menekülj mert rajtam ugy sem segíthetsz!“ Ez utóbbi a padlásra menekült és midőn látta hogy a medve társának testén térdel, hosszú vasvillával tamadta meg. A medve főlegyevesedett és kísérleteket tett, hogy a falba kapaszkodva felmászszék. Midőn Pál ezt látta egy nyílason keresztül a tetőre menekült. A medve eközben még három bivalyt ölt le: az épület előtt ott találta a jajgató pásztorfiut, megragadta s mintegy két ölnyire egy árokba vetette. Napkelte előtt egy vén paraszttal találkozott s épen meg akarta támadni, midőn a vészhalerey érkező erdei munkások által elriasztva, futásnak eredt.

— **Halálra rémült a haláltól.** Sasváron egy Marek Tivadar nevű ur neje veszélyesen megbetegedett, s a férj bécsi orvosokat hivatott hozzá, kik a betegre kimondták a halalos ítéletét. A férjet ezen körülmény readkivül elsomorította. Bécsbe utazott, drága érkeporst és koszorút vett neje számára és utközben vissza felé szivszélhűdés érte és meghalt. Abba a koporsóba tették melyet neje számára vett, mert neje az orvosok ítélete dacára felépült.

— **Mult vasárnap végbe ment a mágocsi új temp-**

lom felszentelése, mindenfelől oda özönlött nagyobb számú közönség jelenlétében. A szentelést Wirtler Lajos váci prépost végezte fényes segédlettel. A szentelés után mindjárt keresztelés, esketés stb. szent cselekmény is végre hajtatott az új templomban Leginkább felköltötte az érdeklődést 2 zsidó vallású egyén megkereszteltetése, t. i. a Parlagi Mór és feleségéé, kiknek fejére ki-mondhatatlan áhitattal töltötte a szent atya a kereszt vizet, s mintegy látszott arcán hogy azt gondolja: így kellene a többivel is, ez volna legegyszerűbb megoldása a zsidó kérdésnek! — A szent cselekmény végezte után 18 személyre ebédet adott a gróf valamint számos teritékkel az inspektor is. A nép közt pedig 5 ökor és 20 akó bor osztatott ki az öröm nap emlékeztérére. — Az új templom — bár kicsi — de egyike a legszebbeknek, s a nemes grófnak több mint ötven ezer forintjába került.

— A nőknek a szokása, hogy szeretik magukat fiatalbagnak mondani, Japánban szigoruan büntetik. Oly nagy szigorral járuak el ebben az országban, hogy a nők öltözködésük által kötelesek elárulni életkorukat. Kilenc éves koráig a kis leány rózsaszínű látyolt visel feje körül köve: ha idősebb lesz, ezüstfűket dagnak hájába és pedig annyit, a hány évvel meghaladta a tizenötödik esztendő. Az az özvegy a ki még férjhez menni akar, hajlott fekete nyilat tűz hájába, az a ki elhunyt férjéhez hű kíván maradni, simára fésült haját leereszve viseli.

CSARNOK.

Beszéd Arany János sirjánál.

Haltottak estájén 1883. Tartotta: Négyesy László.*)

Most szólaljon meg a legégetőbb fájdalom, most fakadjon szemünkbe a legragyogóbb könnyű: Arany János sirja fölött állunk! Uj seb ez a sir a hazai földben, uj a seb a mi keblünkben is. Mintha talpam alatt e dombot hevitene még a hulló test utolsó melege, mint ha átsütne még e dombon az az érzés, főlhallatszanék az az érverés, mely az ő szívet dobogtatta. Mást eltemetünk, el is felejtünk egy év alatt; vele szemben az

*) Négyesy László városunk szülötte, s gymnasiumunk egykori növendéke, beküldötte ezen szép beszédét lapunk számára. Szívesen közöljük azt, rem csak mivel az egy szép reményekre jogosító honfiktől származott, hanem mivel a nélkül is élvezetes olvasmány.

esztendő nappá zsugorodik: mintha csak tegnap fektették volna ide. Még alig szoktunk hozzá a gondolathoz, hogy helyét türesn lássuk, magát ne az élők, hanem a holtak sorába keressük. Alig hihetjük még a szív optimizmusában, hogy le kelljen végképp mondanunk arról a jól eső tudatról, melyet mi egy törpe kor gyermekei oly különös kegynek tekintettünk: színről-színre láthatni még egy alakot végső maradványkép abból a mythikus korszakból, melynek méhében teremtőd eszmék fogantak és gigászok születtek. Szinte hihetetlen, hogy Arany elköltöztött, bár nem költi fel többé sem taps, sem könynyű. Pedig nemzete nem fukar egyikben sem. Babérkoszorúja leveleit homlokán tapsok vilhara lebegtette, koporsóját könyzáper este meg. Mostan is, mikor mi elhozzuk az emlékezet friss koszorúját, ha lelki szemével egy boldogabb világból szívünkbe tekint, látja tudom, hogy az áldó kegyelet több tisztelettel, hűvebb kegyelettel senkitől nem keres, látja bizony, hogy ő a mi legkedvesebb halottunk. Oh sehol a mi gyászunk nem melyebb és nem őszintébb miat itt.

Mégis — csodálatos — leverő fájdalomunk az első érzésroham lecsillapultával büszke örömmé változik. Mert a mily nagy okunk van a bánatra, époly nagy okunk van a nemes büszkeségre, a mi jogcime a bánatnak, jogcime az a büszke örömmek is. Bármint sajogjon szívünk a veszteség sebtől, a mellett: kit veszítettünk, azt is látjuk immár, kit bírtunk, kit bírtunk benne. Nemesak fájdalomunkat mértegeljük immár, hanem dicsőségünket is. S mikor az ifju szív rajongó tiszteletével e sirhalom köré seregletünk, e cselekmény nem annyira gyász, mint ünnepe, s a rébegő szó, mely e szent hamvak fölött felhangzani merészel, ha gyász beszédnek indult, önkénytelen is diesszózáttá válik itt.

És Aranyánál dicsőbeszédet mondani oly könnyű. Csak ha alkotásait felsorolnám, én a ki nem vagyok méltó sarui szíjait megoldani, míg azzal hymnust zengenek. Pedig amekkora a költő, akkora benne az ember is. Már egyénisége egy tökéletes ember mintája. Élete pályája feddhetetlen, mint egy szenté. A nagy szellemhez volt nagy szíve, teli nemes érzéssel haza, család, barát iránt. Az bámulatot, ez tiszteletet parancsol. S ő mind e dicsőséget azzal tetézte, hogy nem volt rájuk kevély. A római ódaköltő büszkén mondta el magáról:

Emléket alkottam ércnél örökebbet!

s igaza volt, két évezred rá a bizonyág. De mennyivel főségesebb Arany épen azért, mert ő ezt nem mondta el, mert inkább ugy volt meggyőződve:

Nyerd bár világi életben
Ég s föld minden koszoruit,
Neved csak az mit e ligetben
Egy sirók rád olvas: „Fuit.”

Horatiusnak két ezerév adott igazat. Aranyt sok ezerév fogja megafoljni, bebizonyítván, hogy e szócska: „volt“

rá nézve érvénnyel nem bírhat. Épen mert nem fartotta magának magát, kétszerte nagyobb. Erdeme fölött csak szerénysége volt tuisulyban. Ereje önérezetét bírta, de öntudata hallgatott benne. Lelke olyan volt mint a tükör; minden érdemet látott, csak önmagát soha. Igénytelenebb, szerényebb egyszerűség nem párosult még nagyobb lángésszel. Kedélye nyugodt, kristály tisztaság és mély mint a tengerszem. Érzülete nemes, nagysága igaz és egész jelleme, érzés — gondolatvilága magyar.

De a mily átlátszó, egyszerű volt jelleme, oly beláthatatlan sokoldalú, változatos geniusza. Elmondjam e, hogy a magyar költészet egészen az ő alakja áll, hogy a specifikus magyar eposz és magyar ballada megteremtője, utólríhetetlen mestere, hogy az elbeszélő költészet minden fajában remekelt, hogy virtuozitással játszott a lyra minden skáláján a harsogó ódától a szerény dalocskaig, hogy a drámai irodalmat klasszikus fordításokkal gazdagította? Elmondjam e, hogy mind e műveiben fantázia, jellemző erő, lélek festő ténetség; a cselekmény lélektanilag szigorú fejlesztése, duló szenvedélyek és csendes idelek esetelése, művészi biztos szerkezet, költői hang és színezés mind egyforma főkélyben tündököl? Elmondjam e, hogy ő tudott legjobban, ő be szellett legszebben magyarul, rhythmusa zenejevel, nyelve varázsával is ugy színez, hogy szinte a csalódásig ott élünk, levegőjét szívjuk, zsinongását halljuk annak a világnak, melyet objectivitása teremt? Elmondjam e, hogy fantáziájának őseréjét józan izlés mérsékelte, eredeiségének tanulmányi adott formát, hogy három világkor remekíróhoz járt iskolába s hatást még sem fogadott el eredetisége rovására, hanem igen fejlesztésére, annyira vérebé tudta olvasztani tanulmányait, hogy azok nem látszanak többé tanulmányoknak, hanem önkénytelen természetességnek? Elmondjam e mindezen kívüli, hogy ő legmagyarabb költőnk, kinek képzelete s fellogása a nemzetet multjában, hagyományában, érzéseiben, törekvéseiben a legszorosabban magához öleli, magába fogadja? Elmondjam e, vagy csupán arra az egyre hivatkozom, hogy épen mert a legmagyarabb, mert leginkább a miénk, azért Petőfivel együtt leginkább a nagyvilágé is. Ő es Petőfi lángszük mellett épen tősgyökere magyarságunknak fogva világirodalmi misszióval bírnak. Ők a magyar észnek és magyar fajtypusnak képviselői a Homérok es Pindarok, a Vergilek, Dantéek, Firduzik, Shaksperok, Moliérek, Göthék, Bérangerek fényes társaságában. Petőfi óta ismer az emberiség irodalmá magyar érzést magyarul kifejezve, ismeri a magyar szívet magyarul dalban. Arany óta pedig ama felesleges tárlaton hol minden nemzetből csak egykét mestert állítunk ki műveket: ott látja a világ a magyar lángész alkotásait a magyar éret dombor műveit is. Ott találjuk Toldit, édesanyját, Rozsányi Piroskát, Nagy Lajost, meg a két Benedé is; ott találjuk Eteleét, méltób-